

Filosofijos. Sociologijos 20-mečio apžvalga

JOLANTA SALDUKAITYTĖ

Mykolo Romerio universitetas, Filosofijos katedra, Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius

El. paštas: Jolanta.Saldukaityte@gmail.com

Straipsnyje apžvelgiamas Lietuvos akademinio žurnalo *Filosofija. Sociologija* dvidešimtmetis: pateikiamos pagrindinės žurnale publikuojamų straipsnių temos, išryškinant tyrimų tendencijas bei šio žurnalo specifiškumą kitų akademinų leidinių kontekste, supažindinama su žurnalo pagrindiniais autoriais ir jų citavimo dažnumu kituose pagrindiniuose Lietuvos akademinuose žurnaluose.

Raktažodžiai: Lietuvos filosofija, sociologija, citavimas, akademiniai žurnalai, autoriai

Pastaruju metu galime pastebėti savotišką „filosofijos Lietuvoje“ savirefleksiją. Lietuvos filosofijos fenomenas buvo apmąstytas bent dvejose konferencijose: „500 metų filosofijai Lietuvoje“ (2007 m.) siekta apžvelgti Lietuvos filosofijos istoriją, o „Filosofija Lietuvoje ir Lietuvos filosofija“ orientuotasi į patį Lietuvos filosofijos fenomeną. Pastarosios konferencijos pranešimų pagrindu *Problemos* Nr. 78 su paantrašte „Lietuvos filosofijos tapatybės problema“ buvo publikuota keletas straipsnių, apmąstančių įvairių tradicijų ir mokyklų (ne)buvimą Lietuvoje. Be šiamo *Problemy* numeryje publikuojamų A. Gedučio (Gedutis 2010), D. Jonkaus (Jonkus 2010), R. Šerpytytės (Šerpytytė 2010), J. Dagio, E. Nekrašo (Dagys ir kt. 2010) ir kt. straipsnių, filosofinių akademinų tyrimų tendencijos apžvelgiamos ir kituose įvairiu metu publikuotuose tekstuose (Kačerauskas ir kt. 2008; Briedis 2009; Juzefovič 2011; Milerius 2006 kt.). Tokia savirefleksija veikiausiai yra susijusi su Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiu ir atgaivintomis filosofijos studijomis Lietuvos universitetuose. Dvidešimt metų – pakankamas laikas apmąstyti pagrindines filosofijos Lietuvoje (ar Lietuvos filosofijos) tendencijas.

Prieš 20 metų, 1990-aisiais, pradėti leisti du filosofijos žurnalai – *Filosofija. Sociologija* ir *Logos*. Iki tol buvo leidžiamos tik *Problemos* (nuo 1968 m.). Šiame straipsnyje kiek atidžiau pažvelgiama būtent į *Filosofijos. Sociologijos* per 20 metų nueitą kelią, atkreipiamas dėmesys į tai, kiek šis žurnalas atspindi Lietuvos filosofijos būklę apskritai.

Verta prisiminti, kad *Filosofija. Sociologija* pradėta leisti pertvarkius *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbus*. Visuomenės mokslų leidinius nuo 1990 m. pakeitė trys žurnalai: *Lituanistica*, *Ekonomika*, *Filosofija. Sociologija*. Ikikarinėje Lietuvoje buvo leidžiami keturi filosofijos žurnalai. Praėjus 20-iai metų turime ne tik minėtus *Filosofiją. Sociologiją, Logos, Problemas*, bet kur kas daugiau akademinų žurnalų, kuriuose publikuojami filosofijos straipsniai. Kai kurie iš jų yra skirti tik filosofijai, kituose filosofija gyvuoja greta kitų disciplinų – meno, sociologijos, religijos, literatūros. Galima sakyti, kad beveik kiekvienas universitetas ar tyrimų institutas turi „savo“ filosofijos žurnalą. Štai keletas jų: *Athena*, *Žmogus ir žodis*, *Religija ir kultūra*, *Santalka*, *Limes*, *Topos*, *Baltos lankos*.

Kalbant apie *Filosofiją. Sociologiją*, akivaizdu, kad šis akademinis žurnalas orientuojasi į filosofijos ir sociologijos tema rašančius autorius (deja, sunkoka tvirtinti, kad į skaityt-

tojus, nes jų veikiausiai yra panašiai tiek, kiek ir rašančiųjų). Filosofinės ir sociologinės kritinės literatūros sklaida bei mokslo ir socialinės praktikos humanitarizavimo būtinybė kaip pagrindiniai du uždaviniai nurodomi pirmojo *Filosofijos. Sociologijos* numerio leidėjų pratarinėje. Pirmasis vyr. redaktorius Jokūbas Minkevičius (šias pareigas ėjęs nuo 1990 m. Nr. 1 iki 1996 m. Nr. 2) Lietuvos filosofijos padėtį įvardija kaip išėjimą iš viduramžių bei „įbaudžiavinto proto“ (Minkevičius 1990: 5). Pirmajame filosofijai skirtame numeryje filosofijos atgimimo idėja pateikiama kaip atsigręžimas į save ir išėjimas į „pasaulinę civilizaciją ir kultūrą“.

PAGRINDINIŲ FILOSOFIJOS TEMŲ APŽVALGA IKI 2004 METŲ

Pradžioje *Filosofijos. Sociologijos* žurnalas buvo leidžiamas tris kartus per metus, o nuo 1995 m. iki dabar leidžiamas keturis kartus per metus. Nuo pat pradžią ieškota tinkamo santykio tarp filosofijai ir sociologijai skirtų tekstų: 1990 m. pirmasis ir trečiasis numeriai skirti filosofijai, o antrasis – sociologijai, atitinkamai 1991 m. – du numeriai sociologijai, vienas filosofijai. Nors pirmuosiuose numeriuose bandyta filosofijos ir sociologijos tematiką pristatyti atskiruose numeriuose, tačiau jau nuo 1992 m. straipsniai publikuojami ne tik neatskirtuose numeriuose, bet ir su ta pačia poteme: „Filosofinė-sociologinė publicistika ir apmąstymai“, „Filosofinės ir socialinės minties istorija“ ir pan. Taigi linija tarp filosofijos ir sociologijos brėžiama gana neryškiai. Ši filosofijos ir sociologijos samplaika simptomiška Lietuvos mokslo po nepriklausomybės genezės prasme. Kaip žinia, filosofija priskiriama humanitariniams mokslams (H), o sociologija – socialiniams (S). Ši filosofijos ir sociologijos „draugystė“ yra ir VU Filosofijos fakultete.

Nuo 1993 m. prie *Filosofija. Sociologija* rašomos paantraštės: *Filosofija. Sociologija. Estetika. Etika. Mokslotyra. Religijotyra*; 1998 m.: *Filosofija. Sociologija. Estetika. Etika. Mokslotyra. Demografija. Socialinė pedagogika*; 2000–2006 m.: *Filosofija. Sociologija. Mokslotyra. Demografija*. Dabar šių potemių atsisakyta.

Nuo pat pradžią galima išskirti kelias *Filosofijos. Sociologijos* temų tendencijas: lietuviškasis aspektas, estetikos ir meno filosofijos tyrimai bei atskirų filosofijos krypčių pristatymas. Lietuviškasis aspektas pasirodo jau pirmuosiuose numeriuose – analizuojamos su Lietuva susijusių personalijų idėjos. Keliuose ankstyvuosiuose numeriuose publikuojami straipsniai, kuriuose pristatomos ir apmąstomos J. Šliūpo, V. Sezemano, J. Girniaus, V. Vyčino, Vydūno, R. Bytauto, A. Maceinos, I. Tamošaičio, S. Šalkauskio (1996 m. dalis numerio skirta šio mąstytojo 110-osioms gimimo metinėms) ir Vilniaus Gaono pažiūros; pateikiamos J. Keliuočio, A. Jakšto ir V. Mykolaičio nuostatos meno klausimu. Lietuviškajam kontekstui atstovauja net tik atsigręžimas į personalijas, bet ir filosofijos būklės tuometinėje Lietuvoje permąstymas, katalikiškojo egzistencializmo Lietuvoje analizė, taip pat žmogaus, tautos ir visuomenės santykiai, vėliau išsirutulioję į filosofinės ir politinės kultūros santykio recepciją. Apžvelgiami ir ankstesni tyrimai – antikos studijos, I. Kanto recepcija Lietuvoje, filosofija Lietuvos universitete, Lietuvos filosofija Apšvietos epochoje.

Filosofiją. Sociologiją praverstų atsiversti ir besidomintiems orientalistikos mokslo Lietuvoje pradžia. A. Andrijausko, A. Beinoriaus, L. Poškaitės straipsniai yra skirti Indijos, Kinijos, Japonijos filosofijai, religijai, etikai, estetikai bei meno filosofijai. Nemaža straipsnių analizuoja estetinės minties istoriją – aptariami A. Marlaux, P. Valery, F. Forsteris, V. Luijpenas.

Kitas temų blokas apima hermeneutiką, dorovę, egzistencinę fenomenologiją. Ypač daug dėmesio skiriama įvairioms humanizmo teorijoms, metodologijai ir tendencijoms apžvelgti.

Svarstoma žmogaus problema šiuolaikinėje filosofijoje, žmogaus ir mirties paralelės XX a., žmogaus ugdymo filosofinė samprata. Atskira potėmė skiriama universalizmo filosofijai, į kurią patenka ir ekologinė etika, žydų religinės filosofijos apmąstymas.

Kiek mažiau dėmesio šiame žurnale tenka analitinei ir mokslo filosofijai, tačiau autoriai aptaria J. Sniadeckio gnoseologiją, M. Smigelckio logiką. Pristatomos ir filosofijos istorijos personalijos – Platonas, I. Kantas, T. Akviniėtis.

1997 m. atskirai aptariamos etikos problemos, apimančios tiek lietuvišką dorovinį identitetą, tiek Indijos etiką, medicinos etiką bei globalią dorovės koncepciją. 1998 m. pirmą kartą į *Filosofijos. Sociologijos* temų lauką patenka dekonstrukcija. A. Žukauskaitė auditoriją supažindina su J. Derrida idėjomis, vėliau postmodernizmui skiriama vis daugiau dėmesio – analizuojamos J. Derrida, M. Foucault idėjos.

Nuo 1992 m. įtraukiamas „Diskusijų skyrelis“, o nuo 1993 m. – skyrelis „Nuomonės, požiūriai, pozicijos“. Publikuojami skirtingų kartų pasisakymai įvairiomis temomis. Atkreiptinas dėmesys į 1994 m. pacituotą italų kreipimąsi *An Appeal for Philosophy*, kuris aktualus ir dabar: „įvesti, remti ir laiduoti filosofijos ir jos istorijos bei su jomis susijusios gamtotyros ir humanitarinių mokslų istorijos studijas“ (Minkevičius 1994: 4).

FILOSOFIJA. SOCIOLOGIJA NUO 2004 METŲ

Nuo 2004 m. nutarta filosofijai ir sociologijai skirtus straipsnius publikuoti atskiruose numeriuose. 2004 m. Nr. 3 A. Žukauskaitė ir N. Narbutaitė „Įžangos žodyje“ ši numerį įvardija „demarkacine linija – nuo šiol du *Filosofijos. Sociologijos* numeriai kasmet bus skirti filosofinei problematikai“ (Narbutaitė ir kt. 2004: 1). Nuo šio numerio iki dabar leidžiami teminiai *Filosofijos. Sociologijos* numeriai. 2004 m. Nr. 3 autoriai aptaria įvairius postmodernizmo, kapitalizmo, masinės kultūros aspektus.

2005 m. tęsiama postmodernistinė linija, svarstomas postmodernistinio mokslo ir filosofijos santykis, apmąstomas prasmės, ženklų, simbolio ryšys, scholastinė Lietuvos logika bei K. Jasperso filosofinė logika. Kitas tų pačių metų numeris skiriamas kasdienybės ir įvairių jos formų apmąstymams, kasdienybės fenomenologijai bei naratyvinei tapatybei. 2006 m. teminiame numeryje gvildinama atminties, istorijos ir vaizduotės tema toliau rutuliojama kitame numeryje aptariant įvairias tapatumo dimensijas, postmodernios kultūros tapatumą, atkreipiant dėmesį į vartojimo ir popkultūrą.

2007-aisiais žurnale pristatyta Lenkijos filosofija, publikuojant Lenkijos filosofų darbus, bei lietuviškoji Lenkijos filosofijos recepcija tarsi apibendrino Lietuvos ir Lenkijos mokslininkų nuo 1989 m. trukusį bendradarbiavimą. Daugiausia dėmesio skiriama dviem personalijoms – Cz. Miłoszui ir R. Ingardenui. Vėlesniuose numeriuose reflektuojami estetiniai bei poetiniai fenomenai, įvairūs kūrybos aspektai bei jos vieta kultūroje. Dėmesio sulaukia ir naujosios (informacinės, medicinos, medijos) technologijos bei vartojimo kultūra, svarstoma politikos vieta kultūroje ir iš to kylančios pasekmės.

2009 m. abu numeriai skirti Lietuvos filosofijos istorijai: „Tautinis ir filosofinis tapatumas“, „Kultūros refleksija tarpukariu ir pokariu“ bei „Šiuolaikinė Lietuvos filosofija“. Čia aptariamas tautos tapatumas, svetimų įtakos, pagrindinės tarpukario kultūrinės tendencijos. Bandoma atsekti tęstinumą ir poveikį šiuolaikinei Lietuvos filosofijai. Apimant religinius, fenomenologinius, estetinius, semiotinius aspektus, atsigręžiama į pirmuosiuose *Filosofijos. Sociologijos* numeriuose pristatytas Lietuvos žymias asmenybes (A. Maceina, V. Kavolis, A. J. Greimas, A. Šliogeris, M. Smigleckis, M. K. Sarbievijus, J. Girnius, V. Sezemanas ir kt.), svarstoma filosofijos raida senajame Vilniaus universitete. 2010 ir 2011 metų numeriuose

analizuojama vizualioji kultūra ir kita ganėtinai jauna disciplina – komunikacija bei medijos, šių disciplinų sankirtos.

Paskutiniame publikuotame numeryje nagrinėjama antikos minties recepcija šiuolaikiniame mąstyme: keliami antikos idėjų supratimo ir vaizduotės antikinių sąsajų klausimai („Supratimas ir vaizduotė: antika bei dabartis“), svarstomi antikos politinės ir pedagoginės minties atgarsiai („Politinė ir pedagoginė antikos mintis“), analizuojami vartojimo visuomenės aspektai bei kūrybinės komunikacijos antikos ištakos („Kūrybinė komunikacija: antikos ir šiuolaikinė visuomenė“). Antikos idėjų recepciją Lietuvoje bandoma sieti su visuomenės sąmonėjimu.

Apmąstant filosofijos būklę Lietuvoje, ne kartą bandyta išvystyti tam tikras tendencijas, išskirti besiformuojančias filosofijos tradicijas ar mokyklas. Lietuvos filosofijos tyrimuose atpažįstama vadinamoji kontinentinės-analitinės filosofijos perskyra, taip pat pabrėžiamas išskirtinis dėmesys religijos filosofijai (Briedis 2009), estetikai (Juzefovič 2011). A. Gedutis (Gedutis 2010) bei D. Jonkus (Jonkus 2010) linkę pripažinti, kad lietuviškajame kontekste ryškiausias yra fenomenologinės tradicijos užuomazgos. T. Kačerauskas ir A. Sverdiolas, atkreipdami dėmesį į Lietuvos fenomenologijos padėtį, prieina išvadą, kad „poezijos ir filosofijos sąlytis – vyraujanti Lietuvos fenomenologijos tema“ (Kačerauskas ir kt. 2008: 23). Peržvelgę pastaruosiu metu *Filosofijoje. Sociologijoje* publikuojamus straipsnius, matome išryškėjusias kelias pagrindines kryptis: estetiką (M. Briedis, Ž. Jackūnas, A. Juzefovič, T. Kačerauskas), kultūros filosofiją (D. Jonkus, T. Kačerauskas, A. Noreika), komunikaciją (A. Augustinaitis, K. Kirtiklis, A. Juzefovič, J. Barevičiūtė, J. Černevičiūtė, V. Žilinskaitė), taip pat posūkį vizualumo analizės link (A. Juzefovič, T. Kačerauskas, J. Lavrinec, L. Monginaitė, V. Žilinskaitė, K. Sabolius, V. Rubavičius, M. Briedis) bei postmodernizmo recepciją (J. Barevičiūtė, A. Žukauskaitė, M. Briedis). Estetika, kultūra, vizualumas dažniausiai svarstomi būtent iš fenomenologinės perspektyvos. Taigi galima teigti, kad filosofijos straipsniai žurnale *Filosofija. Sociologija* daugiausia yra orientuoti į kontinentinę tradiciją ir pateikia gana platų spektrą pastaruosiu metu aktualių temų.

FILOSOFIJOS. SOCIOLOGIJOS RECEPCIJA

Apžvelgiant dviejų dešimtmečių *Filosofijos. Sociologijos* išleistus numerius pabandyta nustatyti šio leidinio vietą tarp kitų analogiškų leidinių. Tai šiek tiek atliepia kiek anksčiau atliktą A. Gedučio tyrimą „Filosofija Lietuvoje: ką byloja lietuviški akademiniai žurnalai?“ (Gedutis 2010). A. Gedutis padarė ne itin džiuginančias išvadas, kurių šiame straipsnyje nebus bandoma ginčyti – veikiausiai priešingai, dar kartą jas patvirtinsime. A. Gedučio teigimu, vietiniai kolegos neįdomūs vieni kitiems – jie nei diskutuoja, nei „konfliktuoja“ tarpusavyje“ (Gedutis 2010: 20). Prieiti tokią išvadą autoriui leido kruopščiai parengta Lietuvos autorių vieni kitų citavimo lentelė.

Rašant šį straipsnį pabandyta atkreipti dėmesį į kelis aspektus:

1) ar dažnai *Problemos* ir *Logos* cituojami *Filosofijoje. Sociologijoje* publikuojami straipsniai¹;

2) ar dažnai *Filosofijoje. Sociologijoje* nurodoma į *Problemy, Logos, Santalkos* ir *Sociologijos. Minties ir veiksmo*, taip pat į *Filosofijos. Sociologijos* publikuojamus straipsnius;

¹ Atkreiptinas dėmesys, kad apskaičiuoti tik literatūros sąrašo įrašai, t. y. jei tas pats autorius / straipsnis tame pačiame tekste minimas kelis kartus, čia parodomas tik vienas įrašas. Taip pat pažymėtina, kad skaičiuoti tik *Filosofijoje. Sociologijoje* publikuoti straipsniai, o ne apskritai autoriaus paskelbti straipsniai.

3) sudaryta dažniausiai minimų *Filosofijos. Sociologijos* autorių lentelė; suskaičiusus paminėjimus, atskirai pažymėta, kiek iš jų yra cituojami ne *Filosofijoje. Sociologijoje* ir kiek nėra cituojami jų pačių;

4) sudaryta filosofijos ir sociologijos temų nuo 2004 m. Nr. 3 lentelė (abėcėlės tvarka pagal autorius).

Nors *Filosofija. Sociologija*, be abejonės, apima tiek sociologinį, tiek filosofinį diskursą, čia atidžiau pažvelgta tik į pastarąjį. Straipsniai filosofijos temomis Lietuvoje publikuojami keliuose žurnaluose, tačiau kol kas ilgesnę tradiciją turi tik *Problemos* ir *Logos*. Taigi pažvelgta, kaip dažnai šiuose žurnaluose yra cituojami *Filosofijoje. Sociologijoje* skelbiami straipsniai, taip pat įtraukta ir *Filosofija. Sociologija*.

1 lentelė. *Filosofiją. Sociologiją* cituojantys žurnalai

Metai	<i>Problemos</i>		<i>Logos</i>		<i>Filosofija. Sociologija</i>	
	Cit. kiti	Cit. save	Cit. kiti	Cit. save	Cit. kiti	Cit. save
1990	0 ²		0			
1991	0		0		1	
1992	0		0			
1993	0		0		2	2
1994	0		0		2	
1995	0		0		4	1
1996	0		0		2	2
1997	1	1	0		4	2
1998	0		0		2	1,5
1999	0		0		7	
2000	0		0		2	
2001	0		0		9	3
2002	2	1	0		8	1
2003	1	1	1		9	2,5
2004	1		1	1	14	2
2005	0		3	3	3	
2006	1	1	2	2	13	1
2007	1	1	5	5	4	2
2008	7	3	7	7	6	
2009	2	1	4	1	10	3
2010	2		5		15	2,5
2011	17	2	0		33	2
	35	11	28	19	150	27,5
Iš viso cituoja			213			
Iš jų cituoja save			57,5			

Kaip matyti, *Filosofijoje. Sociologijoje* publikuojami straipsniai daugiausia yra cituojami tame pačiame žurnale (150), *Problemyų* bibliografijoje šio žurnalo straipsniai paminėti 35 kartus, *Logos* – 28. Lentelėse Nr. 1 ir Nr. 2 taip pat išskirta, kiek kartų iš šio skaičiaus autoriai cituoja patys save.

² Autoriaus indėlis skaičiuotas kaip 1, bendraautorius – kaip 0,5.

2 lentelė. *Filosofijoje. Sociologijoje* cituojami žurnalai

Metai	Problemos		Logos		Mintis ir veiksmas		Santalka		Filosofija. Sociologija	
1990	5									
1991	3								1	1
1992	2									
1993	1		1						2	2
1994									2	
1995	9								4	2
1996									2	2
1997	2								4	2
1998	1	1							2	1,5
1999					3				7	
2000	2								2	
2001									9	3
2002					3				8	1
2003	1				2	1,5			9	2,5
2004	1				1				14	2
2005					1				3	
2006	2	2			4				13	1
2007									4	2
2008			4	4	3		1	1	6	
2009	9	1	13	3	8	1	1	1	10	3
2010	2		1	1	6	2	6	2	15	2,5
2011	7		3	3	2		21		33	2
Iš viso:	47	4	22	11	33	4,5	29	4	150	29,5
Bendras skaičius			281							
Iš jų cituoja save			53							

Kaip matyti lentelėje Nr. 2, *Filosofijoje. Sociologijoje*, be paties žurnalo straipsnių, dažniausiai minimi *Problemos*e publikuoti straipsniai, kiti – *Logos*, *Sociologija*. *Mintis ir veiksmas*, taip pat neseniai leidžiamo žurnalo *Santalka* straipsniai.

3 lentelė. Dažniausiai *Problemos*, *Logos* ir *Filosofijoje. Sociologijoje* cituojami *Filosofijoje. Sociologijoje* straipsnius publikavę autoriai

1	T. Kačerauskas	24
2	J. Černevičiūtė	11
3	E. Adomonis	8
4	A. Andrijauskas	6
5	J. Leonavičius	6
6	V. Pruskus	6
7	R. Grigas	5
8	V. Žilinskaitė	5
9	M. Briedis	4
10	J. Lavrinec	4
11	A. Mitrikas	4
12	A. Vosyliūtė	4

Sudarant dažniausiai *Filosofijoje. Sociologijoje* rašančių autorių citavimo lentelę atsižvelgta ne tik į bendrą minėtuose žurnaluose (*Problemos, Logos, Filosofija. Sociologija*) autorių citavimo skaičių, bet ir į tai, kaip dažnai šie autoriai yra cituojami kitų autorių (4 lentelė) ir kiek iš jų yra minimi ne *Filosofijoje. Sociologijoje* (5 lentelė). Galiausiai peržvelgta, kiek autorių iš likusio sąrašo yra minimi ne jų pačių ir ne apžvalginuose straipsniuose (6 lentelė).

4 lentelė. Dažniausiai kitų tyrėjų cituojami *Filosofijos. Sociologijos* straipsnių autoriai

1	J. Černevičiūtė	8
2	T. Kačerauskas	7
3	R. Grigas	5
4	J. Leonavičius	5
5	A. Vosyliūtė	4
6	R. Brazienė, J. Guščinskienė	3
7	A. Mitrikas	3
8	L. Neverauskienė, B. Gruževskis, J. Moskvin	3
9	V. Pruskus	3
10	R. Rubavičius	3

5 lentelė. Dažniausiai kitų cituojami *Filosofijos. Sociologijos* autoriai *Problemos* ir *Logos*

1	J. Barevičiūtė	2
2	M. Briedis	2
3	J. Černevičiūtė	4
4	J. Černevičiūtė, V. Žilinskaitė	2
5	B. Kuzmickas	2
6	J. Lavrinec	2
7	V. Pruskus	2
8	V. Vyčinas	2
9	T. Kačerauskas	0,5 ³ ;4

6 lentelė. Tie patys autoriai, cituojami ne jų pačių ir / arba ne apžvalginuose straipsniuose

1	J. Barevičiūtė	0
2	M. Briedis	1
3	J. Černevičiūtė	3
4	J. Černevičiūtė, V. Žilinskaitė	1
5	B. Kuzmickas	2
6	J. Lavrinec	0
7	V. Pruskus	1
8	V. Vyčinas	0
9	T. Kačerauskas	0

Taigi atidžiau pažvelgę į citavimo dažnį ne *Filosofijoje. Sociologijoje*, taip pat ar straipsniai nėra cituojami pačių autorių, ar minimi tik apžvalginuose (kaip šis) tekstuose, matome, kad išorinės recepcijos faktiškai nėra. Žinoma, reikia turėti omenyje, kad anapus šios lentelės dar liko keletas retkarčiais pacituojamų autorių ir kad nebūtina apsiriboti tik analizei atrinktais akademiniais žurnalais. Deja, tikėtina, kad tai padėties iš esmės nepakeistų. Tenka pripažinti,

³ Autoriaus indėlis skaičiuotas kaip 1, bendraautorius – kaip 0,5.

kad tikrai ne optimistinė padėtis liudija diskusijų, idėjų mainų nebuvimą. Kaip pesimistiškai teigia A. Sverdiolas, „dabar gi lietuvių kultūra yra nelyginat pusinė Nojaus arka, kurioje kiekvienos rūšies būtybių tėra tik po vieną ir todėl, nepaisant akivaizdžios ir vis didėjančios įvairovės, neįmanomas vaisingumas“ (Sverdiolas 2006: 109). Kita vertus, tai galėtų reikšti, kad tyrėjai pernelyg orientuojasi į tarptautinio lygio mokslininkus, vietinius laikydami ne tiek vertus dėmesio, arba, kaip teigia A. Gedutis, patys „bando žaisti tarptautiniu lygmeniu“ (Gedutis 2010: 20). Bandydami lietuviškame kontekste išskirti tam tikras mokyklas susiduriame ne tiek su šių mokyklų nesutarimais, ginčais ir kritika, bet veikiau su visišku ignoravimu – tą liudija kolegų straipsnių citavimo ir polemikos nebuvimas.

Sudarant šias lenteles, dėmesys sutelktas tik į *Filosofijoje. Sociologijoje* publikuojamus straipsnius ir šių straipsnių paminėjimo dažnį bibliografijoje. Palyginimui pateiksime A. Gedučio sudarytą lentelę, kurioje parodomi apskritai *Filosofijoje. Sociologijoje* dažniausiai minimi tyrėjai.

7 lentelė. Dažniausiai cituojami ir minimi Lietuvos filosofai: *Filosofija. Sociologija* (1990–2009) (Gedutis 2010: 15)

1	A. Šliogeris
2	V. Kavolis
3	V. Sezemanas
4	A. Mickūnas
5	T. Sodeika
6	A. Sverdiolas
7	D. Kapačiauskienė
8	E. Gefenas, R. Plečkaitis
9	V. Rubavičius
10	A. Andrijauskas

8 lentelė. Daugiausia *Filosofijoje. Sociologijoje* straipsnių publikavę autoriai (nuo 1990 m.)

R. Grigas	23	S. Tunaitis	8
A. Andrijauskas	18	A. Žukauskaitė	8
T. Kačerauskas	15	N. Kasatkina	7
V. Pruskus	14	J. Palidauskaitė	7
A. Vosyliūtė	12	L. Rinkevičius	7
A. Vaišvila	11	M. Taljūnaitė	7
J. Morkūnienė	10,5	B. Deksnys	6
J. A. Krikštopaitis	10	Ž. Jackūnas	6
Ž. Leonavičius	10	A. Juozaitis	6
J. Leonavičius	8,5	V. Valatka	6
M. Briedis	8	E. Vasilevskis	6

VIETOJ IŠVADŲ

Humanitarinės literatūros apmąstymas skatina atkreipti dėmesį į tai, ar atskiras akademinis leidinys skiriasi nuo kitų panašių leidinių ir kuo, taip pat pasidomėti leidinio vieta Lietuvos kultūroje. *Filosofija. Sociologija* galima būtų įvardyti kaip daugiausia reprezentuojančią estetikos, fenomenologijos recepciją. Deja, tenka pripažinti, kad Lietuvos humanistika išgyvena ilgalaikę krizę, ir dažnai atrodo, kad publikuojami straipsniai reikalingi tik patiems autoriams. Autoriai ne tik nediskutuoja tarpusavyje, bet dažniausiai net nenurodo vieni kitų arba

nurodo tik formaliai. Daugeliu atvejų tekstus leidiniams renka leidinį kuruojanti institucija, taigi išlieka nemenkas fragmentiškumas ir kritikos nebuvimas. Nepaisant to, yra puiki galimybė susipažinti su įvairiuose baruose dirbančiais mokslininkais ir pagrindinėmis dabar reikšmingomis tyrimų kryptimis. Vis dėlto norėtūsi viltis, kad ateityje įvyks ir produktyvi diskusija bei idėjų mainai.

Gauta 2012 02 20
Priimta 2012 02 27

Literatūra

1. Briedis, M. 2009. „Pamatinių Vakarų filosofijos idėjų recepcija šiuolaikinėje Lietuvos religijos filosofijoje“, *Filosofija. Sociologija* 1: 71–81.
2. Dagys, J.; Nekrašas, E. 2010. „Analitinė kalbos ir mokslo filosofija Lietuvoje“, *Problemos* 78: 43–51.
3. Gedutis, A. 2010. „Filosofija Lietuvoje po 1989: ką apie tai byloja lietuviški akademiniai žurnalai?“, *Problemos* 78: 7–21.
4. Jonkus, D. 2010. „Ar egzistuoja fenomenologinės filosofijos tradicija Lietuvoje?“, *Problemos* 78: 62–73.
5. Juzefovič, A. 2011. „Lietuvos estetikos raida: analitinės ir komparatyvistinės prieigos“, *Logos* 68: 173–182.
6. Kačerauskas, T.; Sverdiolas, A. 2008. „Fenomenologija Lietuvoje“, *Problemos* 74: 16–26.
7. Milerius, N. 2006. „A topographical mapping of Lithuanian philosophy“, *Athena* 3: 98–111.
8. Minkevičius, J. 1990. „Atgimimo filosofija – filosofijos atgimimas“, *Filosofija. Sociologija* 1: 5–13.
9. Minkevičius, J. 1994. „Filosofijos iššūkis sau pačiai, mokslui ir politikai“, *Filosofija. Sociologija* 2: 3–5.
10. Narbutaitė, N.; Žukauskaitė, A. 2004. „Įžangos žodis“, *Filosofija. Sociologija* 3: 1.
11. Sverdiolas, A. 2006. *Apie pamėklinę būtį ir kiti etiudai*. Vilnius: Baltos lankos.
12. Šerpytė, R. 2010. „Hermeneutika ir nihilizmas arba apie filosofijos „lietuviškąją“ tapatybę“, *Problemos* 78: 52–61.

JOLANTA SALDUKAITYTĖ

20 years of journal *Filosofija. Sociologija*

Summary

This article reviews 20 years of the Lithuanian academic journal *Filosofija. Sociologija*. At first, it focuses on the main research topics and reveals how the journal represents tendencies in the Lithuanian philosophy. The article also introduces the main authors of this journal and presents their citation frequencies.

Key words: Lithuanian philosophy, sociology, citation, academic journals, authors